T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/213
KARAR NO : 2023/320
KARAR TR : 17/04/2023

ÖZET: 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca verilen idari para cezası ve tazminatın iptali istemiyle açılan davanın,5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve27/8. maddeleri gereğince İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. D
Vekili : Av. G. K
Davalı : Tarım ve Orman Bakanlığı
Vekili : Av. M. B. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Van 15. Bölge Müdürlüğü Tunceli İl Şube Müdürlüğünün 15/12/2021 tarih ve 65 sayılı kararı ile, davacının, avlaklarda izin almadan iki adet yaban keçisi avladığından bahisle, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 24. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca *"avcılık belgesi almadan avlandığından"* 1.033 TL; *"koruma altında olan türün avlandığından"* bahisle Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasını ihlal etmesi nedeniyle Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 685 TL; *"merkez av komisyonunca avlanmaya yasaklanan avlaklarda avlandığından"* bahisle Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasını ihlal etmesi nedeniyle adına Kanun'un 23. maddesi uyarınca 685 TL olmak üzere toplam 2.403 TL idari para cezası verilmiş, aynı kurum tarafından düzenlenen tazminat raporuna göre belirlenen 120.000 TL tazminatın da yasal faizi ile birlikte ilgiliden tahsiline karar verilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezası ve tazminatın iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Çemişgezek Sulh Ceza Hâkimliği 31/05/2022 tarih ve D.İş. 2022/39 sayılı kararı**ile, Uyuşmazlık Mahkemesi kararı emsal gösterilerek, idari para cezası ile birlikte tazminat ödenmesine de karar verildiği, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesi uyarınca idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması halinde, idari para cezasına ilişkin karara ilişkin hukuka aykırılık iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceğini belirterek, başvurunun görev nedeniyle reddine karar vermiş, davacı vekilince yapılan itiraz Elazığ 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/06/2022 tarih ve D. İş. 2022/2972 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

4.Davacı vekili bu kez, idari para cezası ile tazminatın iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5 . **Erzincan İdare Mahkemesi 02/03/2023 tarih ve E.2022/1467 sayılı kararı** ile, *"davaya konu uyuşmazlığın idari yargılama usulüyle çözümünün mümkün olmadığı, yazılı yargılama usulü kapsamında dosya üzerinde yapılan incelemenin yetersiz kaldığı, tanık ifadesine yada tutanak mümzilerinin dinlenilmesi gibi çözüm yollarına başvurulması halinde tarafların iddialarının karşılanmasının mümkün olabileceği, taraflarca ileri sürülen argümanların uyuşmazlığın çözümüne katkı sağlamayacağı, uyuşmazlığın bir kısmının hukuk bir kısmının ise ceza yargılamasının konusunu oluşturduğu, davanın görüm ve çözümünün 5326 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca adli yargı yerine ait olduğunu"* belirterek, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4915 sayılıKara Avcılığı Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliğini sağlamaktır.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/505 md.) Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulması, işletilmesi ve işlettirilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcıların eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suç ve kabahatler ile bunların takibi ve cezalarını kapsar."

7. Aynı Kanun'un *"Av ve yaban hayvanlarının korunması ve koruma alanları "* başlığı altında düzenlenen 4. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"Yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlıkça belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenler Merkez Av Komisyonunca, av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türler gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça koruma altına alınır. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Koruma altına alınan yaban hayvanları avlanamaz. Yaban hayvanları üreme, tüy değiştirme ve göç dönemlerinde rahatsız edilemez, yavru ve yumurtaları toplanamaz, yuvaları dağıtılamaz ve memeliler kış uykusunda rahatsız edilemez. Lüzumu halinde bu yaban hayvanlarının kendilerinden, yavru ve yumurtalarından, korundukları süre içinde faydalanma ve zararlı olanları ile mücadele ve men edilen avlanma usulleri ile geçici olarak avlanma esasları Bakanlıkça tespit edilir. "

8. Kanun'un*"İzne tâbi, yasak ve serbest av sahaları "* başlığı altında düzenlenen 12. maddesi şöyledir:

"Özel avlaklarda avlanmak avlak sahibinin, Devlet avlakları, genel avlaklar ve örnek avlaklarda avlanmak Bakanlığın iznine bağlıdır. Sahipli arazilerde avlanmayla ilgili esaslar Bakanlıkça tespit edilir.

Özel kanunlarla veya Merkez Av Komisyonunca avlanmanın yasak edildiği yerlerde ve 2 nci maddenin 11, 12 ve 13 üncü bentlerinde tanımlanan saha ve istasyonlarda avlanılamaz. Buralarda, ancak av ve yaban hayvanlarının çoğaldığı ve zararlı olduğu hâllerde avlanmaya Bakanlıkça izin verilebilir. 2 nci maddenin 12 nci bendinde tanımlanan sahalarda ise özel avlanma plânlarına göre Bakanlıkça verilecek izinle avlanılabilir.

Av yılı içinde bazı av hayvanı türlerinin nesillerini devam ettiremeyecek sayıya düşmesinin söz konusu olduğu hâllerde, avlanmanın açık olduğu avlaklarda avlanmayı belli bir süre yasaklamaya ve gerektiğinde yeniden açmaya Bakanlık yetkilidir. Bu hususlarla ilgili esaslar Bakanlıkça belirlenir."

9. Aynı Kanun'un *"Avlanma izni" b*aşlıklı 14. maddesinin ikinci fikrası şöyledir:

"Avlaklarda, avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanılamaz"

10. Kanun'un "*Yasaklara uymama"* başlıklı 21. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"4 üncü maddenin birinci, ikinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket edenlere, 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları gereğince tespit edilen av miktarı ve avlanma süreleri dışında avlananlara, 12 nci maddenin üçüncü fıkrası gereğince Bakanlıkça getirilecek yasaklara uymayanlara, her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir."

11. Kanun'un "*İzinsiz veya yasak yerlerde avlanma"* başlıklı 23. maddesi şöyledir:

"Avlaklarda izin almadan avlananlara ve Merkez Av Komisyonunca avlanmanın yasaklandığı avlaklarda avlananlara ikiyüz Türk Lirası, özel kanunlarla avlanmanın yasaklandığı sahalar ile 2 nci maddenin 11, 12 ve 13 üncü bentlerinde tanımlanan saha ve istasyonlarda avlananlara, üçyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir."

12. Kanun'un "*Avlanma esaslarına uymama ve belgesiz avlanma"* başlıklı 24. maddesinin üçüncü fikrası şöyledir:

"Bu Kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara üçyüz Türk Lirası; avlanma izni olmadan avlananlara ise yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. "

13. Kanun'un "*Avdan men etme ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 28. maddesinin beşinci fikrası şöyledir:

"Bu madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat av hayvanı türlerine göre Bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesaplanır. Hükmolunan tazminat,

Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir."

14. 4915 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idari para cezasınave mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

15. Öte yandan, 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;
a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,
uygulanır."

16. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fikrada ise idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciindegörüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

17. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 17/04/2023 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raporlör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, 4915 sayılı Kanun'un 21/1, 23 ve 24/3 maddeleri uyarınca verilen idari para cezası ve tazminatın iptali istemiyle açılmıştır.

21. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre, Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarınınkaldırılmasına karar verilmiştir.

22. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

23. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği ancak yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

24. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

25. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari

yaptırım türlerinden biri olduğu, 4915 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği ancak idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak tazminat kararı da verildiği ve tazminat kararının idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından, idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

26. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanunun 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fikra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 4915 sayılı Kanun uyarınca verilen para cezasına karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Erzincan İdare Mahkemesince yapılan 02/03/2023 tarih ve E.2022/1467 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Erzincan İdare Mahkemesince yapılan 02/03/2023 tarih ve E.2022/1467 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

17/04/2023 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN